

Sygn. akt. I ACa 595/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 marca 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie Wydział I Cywilny

w składzie:

<u>Przewodniczący</u>	SSA Andrzej Palacz
Sędziowie:	SA Jan Sokulski SA Dariusz Mazurek (spraw.)
Protokolant:	st.sekr.sądowy Cecylia Solecka

po rozpoznaniu w dniu 5 marca 2015 r. na rozprawie

sprawy z powództwa **S. Ł.**

przeciwko (...) **S.A. w W.**

o zapłatę

na skutek apelacji obu stron

od wyroku Sądu Okręgowego w Rzeszowie

z dnia 23 czerwca 2014 r., sygn. akt I C 1558/12

I. **z m i e n i a** zaskarżony wyrok w ten sposób, że :

1. **z a s ą d z a** od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powoda S. Ł. kwotę 165.000 zł (sto sześćdziesiąt pięć tysięcy) z ustawowymi odsetkami od dnia 26 listopada 2012r,
2. **z a s ą d z a** od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powoda S. Ł. tytułem skapitalizowanej renty kwotę 2.936zł (dwa tysiące dziewięćset trzydzieści sześć) z ustawowymi odsetkami od dnia 26 listopada 2012r,
3. **z a s ą d z a** od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powoda S. Ł. tytułem renty kwotę 300 zł (trzysta), płatną miesięcznie do dnia 1-go każdego miesiąca, począwszy od 1 maja 2012r. do dnia 31 sierpnia 2013r, z ustawowymi odsetkami od rat wymagalnych do dnia 1 listopada 2012r. od dnia 26 listopada 2012r, a od rat wymagalnych od dnia 1 grudnia 2012r. z ustawowymi odsetkami na wypadek uchybienia w terminie zapłaty którejkolwiek z rat,
4. **u s t a l a** odpowiedzialność pozwanego (...) S.A. w W. za skutki wypadku , któremu uległ powód w dniu 23 sierpnia 2011 r.,
5. **o d d a l a** powództwo w pozostałym zakresie,

6. **z a s ą d z a** od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powoda S. Ł. kwotę 3.617 zł (trzy tysiące sześćset siedemnaście) tytułem zwrotu kosztów procesu,

7. **n a k a z u j e** ściągnięcie od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Rzeszowie kwotę 8.637 zł (osiem tysięcy sześćset trzydzieści siedem) tytułem opłaty sądowej od pozwu i kwotę 1.394,19 zł (jeden tysiąc trzysta dziewięćdziesiąt cztery 19/100) tytułem wydatków na opinie biegłych, od uiszczenia których powód był zwolniony ,

II. **o d d a l a** apelację powoda i pozwanego w pozostałym zakresie,

III. **z a s ą d z a** od pozwanego (...) S.A w W. na rzecz powoda S. Ł. kwotę 2.700 zł (dwa tysiące siedemset) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego,

IV. **n a k a z u j e** pobranie od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Rzeszowie kwotę 4.500 zł (cztery tysiące pięćset) tytułem opłaty sądowej od apelacji, od uiszczenia której powód był zwolniony .

UZASADNIENIE

Powód S. Ł. powołując się na skutki obrażeń ciała odniesionych w wypadku, któremu uległ powód w dniu 23sierpnia 2011r. domagał się zasądzenia od pozwanego (...) S.A. w W.:

- kwoty 215 000 zł tytułem zadośćuczynienia z odsetkami ustawowymi od dnia 17 maja 2012 r.;

- kwoty 6716 zł tytułem skapitalizowanej renty za zwiększone potrzeby - opiekę osób trzecich w okresie od 23 sierpnia 2011r. do 30 kwietnia 2012 r.;

- kwoty 300 zł miesięcznie tytułem bieżącej renty płatnej do dnia pierwszego każdego miesiąca począwszy od 1 maja 2012 r.;

Powód domagał się również ustalenia odpowiedzialności pozwanego na przyszłość za skutki wypadku, któremu uległ oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu.

W odpowiedzi na pozew pozwane Towarzystwo (...) domagało się oddalenia powództwa w całości i zasądzenia od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie rozstrzygając o żądaniu pozwu wyrokiem z dnia 23 czerwca 2014 r. zasądził od pozwanego na rzecz powoda:

- kwotę 75 000 zł tytułem zadośćuczynienia z odsetkami ustawowymi od dnia 17 maja 2012 r.;

- kwotę 4980 zł tytułem renty skapitalizowanej z tytułu zwiększonych potrzeb w okresie od dnia 23 sierpnia 2011 r do dnia 30 kwietnia 2012 r z odsetkami ustawowymi od dnia 8 listopada 2012 r.;

- kwoty 300 zł miesięcznie tytułem bieżącej renty płatnej do dnia pierwszego każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami od dnia 1 maja 2012 r.

Sąd Okręgowy uwzględnił również powództwo oparte o art. 189 k.p.c..

W pozostałej części Sąd Okręgowy powództwo oddalił.

Zasądził od pozwanego na rzecz powoda tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego kwotę 2887 zł.

Obciążył pozwanego kosztami sądowymi w kwocie 4179 zł tytułem opłaty od pozwu i kwotą 461,60 zł z tytułu wynagrodzenia biegłych. Pozostałymi kosztami procesu obciążył Skarb Państwa.

W uzasadnieniu wyroku Sąd Okręgowy wskazał, że rozstrzygnął sprawę w oparciu o następujące ustalenia faktyczne:

W dniu 23 sierpnia 2011r. kierujący ciągnikiem samochodowym Ł. S. spowodował wypadek w wyniku którego poszkodowany został m.in. powód S. Ł.. Sprawca wypadku poruszał się pojazdem ubezpieczonym od odpowiedzialności cywilnej w pozwanym Towarzystwie (...). Sprawca za naruszenie zasad bezpieczeństwa w ruchu lądowym skazany został prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Tarnobrzegu z dnia 19 lipca 2012 r. w sprawie sygnatura akt II K 326/12. Powód zgłosił szkodę w pozwanym Towarzystwie (...), które wypłaciło powodowi tytułem zadośćuczynienia kwotę 35 000 zł, tytułem odszkodowania za poniesione koszty przejazdu i leczenia kwotę 741,94 zł oraz 2044 zł tytułem zwrotu kosztów opieki sprawowanej nad powodem. Sąd ustalił, że w wyniku wypadku powód doznał wielonarządowego urazu głowy, twarzoczaszki, klatki piersiowej, kończyny górnej prawej, kończyny dolnej prawej. W okresie od 23 sierpnia 2011r. do 1 września 2011r. powód przebywał w szpitalu na oddziale chirurgii ogólnej. W okresie od 1 września 2011r. do 9 września 2011r. na oddziale ortopedii. Dalsze leczenie kontynuował w trybie ambulatoryjnym. Przez okres kilku miesięcy powód odczuwał silny ból fizyczny. Uraz nogi spowodował znaczne ograniczenie samodzielnej lokomocji powoda przez okres 2 miesięcy. Obecnie powód prezentuje wydolną i sprawną samoobsługę i wydolność narządu ruchu z niewielkim ograniczeniem aktywności życiowej.

W okresie od 23 sierpnia 2011r. do 30 kwietnia 2012r. powód wymagał opieki innych osób w wymiarze 498 godzin o równowartości 4980 zł. U powoda utrzymują się zaburzenia lękowe związane z wypadkiem komunikacyjnym.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny i ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Sąd Okręgowy rozważał zasadność żądań zgłoszonych przez powoda na podstawie art. 822, 445 i 444 § 1 i 2 k.c.

Oceniając wysokość zadośćuczynienia Sąd Okręgowy miał na uwadze okoliczności wpływające na rozmiar krzywdy powoda: rodzaj doznanych obrażeń i cierpienie fizycznych i psychicznych, stopnia niepełnosprawności. Na tej podstawie doszedł do wniosku, że doznana przez powoda krzywdę może zrekompensować zadośćuczynienie w wysokości 110 000 zł. Przy uwzględnieniu kwoty wypłaconej przez pozwanego 35 000 zł Sąd Okręgowy uwzględnił żądanie z tytułu zadośćuczynienia do kwoty 75 000 zł.

W ocenie Sądu Okręgowego koszty sprawowanej nad powodem w okresie choroby i rekonwalescencji opieki należało zaliczyć do kosztów leczenia, które powód miał prawo rozliczyć jako odszkodowanie na podstawie art. 444 § 1 k.c.

Podzielając wnioski opinii biegłej z zakresu pielęgniarstwa co do zakresu opieki jakiej wymagał powód, Sąd Okręgowy przyjął wnioski opinii jako podstawę do wyliczenia wysokości odszkodowania należnego powodowi z tego tytułu w wysokości 4980 zł. Sąd Okręgowy ocenił, że należnym powodowi od pozwanego na podstawie art. 444 § 2 k.c. świadczeniem jest prawo do renty z tytułu zwiększonych potrzeb powoda. Zwiększenie potrzeby powoda wynikają w ocenie Sadu Okręgowego z konieczności korzystania przez powoda z pomocy innych osób z uwagi na utrzymujące się dolegliwości bólowe i brakiem możliwości wykonywania czynności, które łączyłyby się z obciążaniem kończyny dolnej prawej. Zwiększenie potrzeb powoda Sąd Okręgowy ocenił na konieczność sprawowania opieki nad powodem przez jedną godzinę dziennie. Biorąc pod uwagę nadal istniejące skutki odniesionych przez powoda obrażeń ciała Sąd I instancji uwzględnił powództwo co do żądania ustalenia odpowiedzialności pozwanego na przyszłość, oceniając, że powód ma interes prawny w uzyskaniu rozstrzygnięcia tej treści (art. 189 k.p.c.). Dalej idące żądania pozwu Sąd Okręgowy ocenił jako wygórowane co do zadośćuczynienia i nieudowodnione co do skapitalizowanej renty. Sąd Okręgowy ocenił, że powód wezwał pozwanego do spełnienia świadczenia w piśmie skierowanym do powoda w dniu 16 kwietnia 2012r. i zgodnie z art. 817 k.c. pozwany powinien spełnić świadczenie w terminie określonym tym przepisem (30 dni). W ocenie Sądu Okręgowego świadczenia stały się wymagalne a w dniu 17 maja 2012r.

Sąd Okręgowy argumentował, że rozstrzygając o kosztach procesu na podstawie art. 98 k.p.c. zasądził na rzecz powoda część kosztów w wysokości odpowiadającej stosunkowi w jakim żądania pozwu zostały uwzględnione.

Z takim rozstrzygnięciem Sądu Okręgowego nie zgodziły się obie strony.

Powód zaskarżając wyrok w części oddalającej powództwo o zadośćuczynienie co do kwoty 140 000 zł oraz rozstrzygnięcie o kosztach procesu zawarte w pkt VI zarzucił wyrokowi w zaskarżonej części:

- naruszenie prawa materialnego art. 445 § 1 k.c. przez niewłaściwe zastosowanie tego przepisu i nieprawidłową wykładnię na skutek przyjęcia, że kwota 110 000 zł jest adekwatna do rozmiaru krzywdy powoda i jest odpowiednią kwotą zadośćuczynienia w rozumieniu art. 445 § 1 k.c. w sytuacji gdy nie odpowiada ona rozmiarowi krzywdy i jest rażąco zaniżona oraz nie odpowiada obecnej linii orzeczniczej Sądu Najwyższego;
- naruszenie prawa procesowego art. 100 zdanie drugie k.p.c w związku z art. 98 § 3 zdanie drugie k.p.c. poprzez nie zasądzenie zwrotu kosztów w wysokości liczonej od uwzględnionej części powództwa.

Wskazując na powyższe zarzuty powód domagał się zmiany wyroku w pkt I poprzez uwzględnienie powództwa w zakresie zadośćuczynienia zgodnie z treścią żądania powoda oraz zmianę pkt VI przez zasądzenie na rzecz powoda kosztów procesu od uwzględnionej części powództwa.

W uzasadnieniu apelacji powód argumentował, że ustalone przez Sąd Okręgowy skutki jakich doznał powód na skutek odniesionego uszczerbku na zdrowiu uzasadniały zgodnie z kompensacyjnym charakterem zadośćuczynienia przyznania świadczenia w kwocie dochodzonej przez powoda, a wysokość zasądzonego świadczenia jest rażąco niska w stosunku do krzywdy doznanej przez powoda.

Apelujący kwestionował przyjętą przez sąd metodę i podstawę rozliczenia kosztów procesu.

Pozwany zaskarżył wyrok Sadu Okręgowego częściowo:

- w pkt I co do kwoty 40 000zł wraz z odsetkami ustawowymi zasądzonymi od kwoty wymienionej w pkt I;
- w pkt II co do kwoty 2584zł wraz odsetkami ustawowymi od kwoty wymienionej w pkt II;
- w pkt III co kwoty zasądzonej tytułem bieżącej renty;
- w pkt VI i VII w całości;

Apelujący zarzucił wyrokowi w zaskarżonej części:

- naruszenie art. 445 § 1 k.c. przez ocenę, że odpowiednią kwotą zadośćuczynienia dla krzywdy powoda jest 110 000 zł;
- naruszenia art. 444 § 2 k.c. przez zasądzenie renty z tytułu zwiększonych potrzeb w kwocie 300 zł miesięcznie, pomimo braku podstaw do jej zasądzenia i uznanie, że pomoc rodziny na rzecz powoda świadczona w szpitalu mieści się w zakresie zwiększonych potrzeb;
- naruszenie art. 361 § 1 k.c. przez uznanie, że opieka rodziny podczas hospitalizacji powoda stanowi normalne następstwo zdarzenia z dnia 23 sierpnia 2011r.;
- naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. przez błędne przyjęcie na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego, że istniały podstawy do zasądzenia na rzecz powoda renty z tytułu zwiększonych potrzeb począwszy od 1 maja 2012r. na przyszłość i pominięcie faktu wypłaty na rzecz powoda przez pozwanego tytułem zwiększonych potrzeb kwoty 2044 zł.

Wskazując na powyższe zarzuty pozwany domagał się zmiany wyroku w pkt I przez obniżenie zasądzonego zadośćuczynienia do kwoty 35 000 zł, w pkt II przez zasądzenie kwoty 2396 zł i oddalenie powództwa w pozostałym zakresie oraz zmianę rozstrzygnięcia o kosztach procesu stosownie do wyniku sprawy oraz zasądzenia od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu.

W uzasadnieniu apelacji pozwany kwestionował przyjęte przez sąd podstawy do uwzględnienia żądania powoda o zasądzenia renty. Argumentował, że w świetle wniosków opinii powód nie wymagał pomocy innych osób co najmniej

od sierpnia 2013r. Pozwany podnosił, że nie było potrzeby sprawowania opieki nad powodem podczas jego pobytu w szpitalu, bo opiekę taką sprawował bezpłatnie personel szpitala. W ocenie pozwanego zakres krzywdy powoda nie uzasadniał zasądzenia zadośćuczynienia w wysokości kwestionowanej przez pozwanego.

Powód w odpowiedzi na apelację pozwanego domagał się jej oddalenia i zasądzenia od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie rozpoznając apelację powoda i pozwanego zważył, co następuje:

Apelacja powoda w znacznej części zasługuje na uwzględnienie.

Apelacja powoda okazała się uzasadniona w zakresie w jakim powód zakwestionował dokonaną przez Sąd Okręgowy na podstawie art. 445 § 1 k.c. w ustalonych przez Sąd Okręgowy okolicznościach faktycznych ocenę wysokości zadośćuczynienia należnego powodowi. Sąd Apelacyjny ocenił jako zasadniczo prawidłowo wskazane przez Sąd Okręgowy kryteria, w oparciu o które należało dokonać miarkowania zadośćuczynienia.

Przypomnieć należy, że przyjęty w polskim prawie cywilnym kompensacyjny charakter zadośćuczynienia oznacza, że decydującym elementem o wysokości zadośćuczynienia jest rozmiar doznanej krzywdy. Krzywda wynagradzana zadośćuczynieniem pieniężnym, uregulowanym w art. 445 k.c., jest szkodą niemajątkową. Charakter takiej szkody decyduje o jej niewymierności. Przyznanego poszkodowanemu zadośćuczynienia nie należy zatem traktować na zasadzie ekwiwalentności, którą charakteryzuje wynagrodzenie szkody majątkowej. Odpowiedniość kwoty zadośćuczynienia, o której stanowi art. 445 § 1 k.c., ma służyć złagodzeniu doznanej krzywdy, a jednocześnie nie być źródłem wzbogacenia.

Decydując o wysokości zadośćuczynienia na rzecz powoda w wysokości 110 000 zł. Sąd Okręgowy poprzestał na odniesieniu się do teoretycznych podstaw oceny wysokości zadośćuczynienia, stwierdzając, że oceniona przez Sąd Okręgowy kwota zadośćuczynienia odpowiada zakresowi krzywdy powoda. W ocenie Sądu Apelacyjnego prawidłowe wyznaczenie rozmiarów kwoty przyznawanej w celu naprawienia krzywdy musi być zawsze uzależnione od uwzględnienia wszystkich istotnych okoliczności konkretnego stanu faktycznego, skoro rozmiar doznanej krzywdy zależy może od wielu czynników.

Crzywdę stanowi już samo naruszenie zdrowia. O przyznaniu i wysokości zadośćuczynienia decydują też cierpienia fizyczne i moralne (psychiczne) stanowiące skutek uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia. Ich rozmiar powinien być generalnie oceniany z obiektywnego punktu widzenia.

Oparcie się na obiektywnych kryteriach jako decydujących o wielkości krzywdy doznanej przez poszkodowanego oznacza, że sąd przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia – powinien uwzględnić indywidualne okoliczności konkretnego przypadku (konkretyzacja kryteriów oceny). Również w orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreśla się, że o rozmiarze należnego zadośćuczynienia decyduje rozmiar doznanej krzywdy, zadośćuczynienie ma bowiem na celu naprawienie szkody niemajątkowej, wyrażającej się doznaną krzywdą w postaci cierpień fizycznych i psychicznych. Niedający się wymierzyć w sposób ścisły charakter krzywdy sprawia, że ustalenie jej rozmiaru, a tym samym i wysokości zadośćuczynienia, zależy od oceny sądu, która powinna opierać się na całokształcie okoliczności sprawy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 kwietnia 2014r. sygn.. II CSK 436/13). Dlatego dla prawidłowej oceny wysokości zadośćuczynienia konieczna jest indywidualizacja krzywdy, poprzez wskazanie okoliczności wynikających z konkretnego stanu faktycznego, które miały wpływ na ocenę zakresu krzywdy poszkodowanego. Aby dokonać takiej oceny należało poczuć krzywdy powoda z obiektywizować dokonując ustaleń co do uszczerbku, zakresu cierpień w tym również ustalając w jakim zakresie jakość życia powoda uległa pogorszeniu, porównując jakość życia powoda przed wypadkiem i po wypadku. Na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego (zeznania świadka G. Ł. k. 63, zeznań powoda k.166-167) należało ustalić, że powód funkcjonował przed wypadkiem jako

aktywny człowiek, poszukujący zatrudnienia i zarobku również za granicą. Był w trakcie realizacji planu prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek. Pasjonował się motoryzacją i lubił jazdę samochodem. Na skutek wypadku jakość życia powoda uległa pełnemu odwróceniu. Powód przez wiele miesięcy był osobą niepełnosprawną z upośledzeniem narządu ruchu, niesprawną prawą ręką, upośledzeniem w zakresie przyjmowania pokarmów. Co najmniej przez okres trzech miesięcy odczuwał bardzo silne i silne dolegliwości bólowe. Poza cierpieniem fizycznym z powodu bólu i niepełnosprawności powód cierpiał psychicznie na skutek swojej niepełnosprawności, bezradności (opinie biegłych ortopedy, z zakresu pielęgniarstwa, psychologa, zeznania świadka G. Ł., zeznania powoda). Pomimo zakończonego procesu leczenia powód odczuwa ograniczenia wynikające z odniesionych obrażeń. Dotyczy to przede wszystkim narządu ruchu (nogi i prawej ręki). Ze względu na wiek powoda i ciężki rodzaj uszkodzenia ciała należało ocenić, że proces dochodzenia powoda do zdrowia będzie znacznie trudniejszy niż osoby młodej, a powodowi trudniej jest przezwyciężyć ograniczenia i zaakceptować swój stan zdrowia. Biorąc pod uwagę rokowania co do stanu zdrowia powoda, z których wynika w przyszłości konieczność kontynuowania procesu leczenia przez powoda, należało ocenić, że proces ten trwać będzie przez wiele lat. Sytuacja związana ze stanem zdrowia powoda uniemożliwi powodowi w perspektywie najbliższych lat zrealizowanie celów o których marzył. Biorąc pod uwagę wiek powoda wątpliwe jest, czy powód w przyszłości będzie kontynuował realizację planów jakie miał przed wypadkiem. Istotnym elementem stanu faktycznego sprawy jest okoliczność, że powód ponownie będzie przechodził zabieg związany z usunięciem zespołu kości w ręce prawej. Wymienione okoliczności dawały podstawę do oceny, że zakres krzywdy powoda jest bardzo duży. Powód poniósł ujemne konsekwencje nie tylko na skutek doznanego uszczerbku na zdrowiu, cierpienia fizycznych, ale również negatywne konsekwencje w życiu zawodowym, osobistym. Ze względu na konieczność podjęcia leczenia i ograniczenia wynikające z obrażeń ciała nie mógł zrealizować planów zawodowych. Nie może realizować swoich upodobań i zainteresowań jakie miał przed wypadkiem. Przykre przeżycia związane z wypadkiem nadal są obecne w życiu powoda (opinia biegłego psychologa). W kontekście takich ustaleń Sąd Apelacyjny ocenił, że zasądzona przez Sąd Okręgowy tytułem zadośćuczynienia kwota nie spełnia we właściwy sposób roli kompensującej krzywdę powoda, a zatem jest rażąco zaniżona. Kwota zasądzonych zadośćuczynienia odpowiada w praktyce orzecznictwem przypadkom uszczerbku na zdrowiu w postaci obrażeń ciała wywołujących mniej dolegliwe skutki n.p. w przypadku złamania kończyny przy pozytywnych rokowaniach co do stanu zdrowia. Biorąc pod uwagę, że w przypadku powoda mieliśmy do czynienia zarówno z poważnymi obrażeniami głowy – w tym twarzy, klatki piersiowej i kończyn cierpienie i niedogodności na jakie narażony był powód w ocenie Sądu Apelacyjnego były bardzo dotkliwe. Powyższa ocena dawała podstawę po skonkretyzowaniu okoliczności, które miały wpływ na zakres krzywdy powoda na ustalenie jako odpowiedniego zadośćuczynienia w kwocie 200 000 zł, która pozwoli powodowi na zatarcie ujemnych przeżyć związanych z wypadkiem i jego skutkami. Dalej idące żądania powoda co do wysokości zadośćuczynienia w ocenie Sądu Apelacyjnego są wygórowane i nie uzasadnione okolicznościami konkretnej sprawy, a zwłaszcza zakresem doznanej krzywdy, który został przez Sąd Apelacyjny oceniony jak wyżej.

Ze wskazanych też wyżej względów Sąd Apelacyjny ocenił jako nieuzasadniony podniesiony w apelacji pozwanego zarzut naruszenia zaskarżonym wyrokiem art. 445 § 1 k.p.c., które to naruszenie w ocenie apelującego miało polegać na zasądzeniu zadośćuczynienia w wysokości rażąco wygórowanej – prowadzącej do wzbogacenia poszkodowanego.

Przechodząc do omówienia pozostałych zarzutów zawartych w apelacji pozwanego, Sąd Apelacyjny ocenił jako częściowo uzasadniony zarzut naruszenia prawa materialnego art. 444 § 2 k.c. co wiązało się z naruszeniem prawa procesowego art. 233 § 1 k.p.c. poprzez błędne ustalenie, że powodowi przysługuje prawo do bieżącej renty oraz nie uwzględnienie okoliczności wypłaty przez pozwanego na rzecz powoda z tytułu zwiększonych potrzeb kwoty 2044 zł. Ta ostatnia okoliczność była okolicznością bezsporną - przyznaną przez powoda w uzasadnieniu pozwu (k. 2 verte). Przy prawidłowym ustaleniu przez Sąd Okręgowy, że w okresie do 1 maja 2012r. potrzeby powoda z tytułu konieczności sprawowania nad powodem opieki zwiększyły się, a zakres tych zwiększonych potrzeb wynosił 4 980 zł. (vide: wnioski opinii biegłego z zakresu pielęgniarstwa), to uwzględniając wypłaconą już z tego tytułu przez pozwanego kwotę 2 044 zł należało uwzględnić w tym zakresie żądanie do kwoty 2 936 zł. Uwzględnienie przez Sąd Okręgowy żądania co do kwoty 4980 zł nie było zatem prawidłowe. Orzeczenie w tym zakresie wymagało korekty zgodnie z art. 386 § 1 k.p.c.

Sąd Apelacyjny stwierdza, że w oparciu o prawidłową przeprowadzoną na podstawie art. 233 § 1 k.p.c. ocenę zgromadzonego materiału dowodowego nie istniały podstawy do zasądzenia na rzecz powoda stałej bieżącej renty z tytułu zwiększonych potrzeb i również w tym zakresie apelacja pozwanego okazała się częściowo uzasadniona. Sąd Okręgowy ocenił, że w oparciu o przeprowadzone w sprawie dowody istniały podstawy do ustalenia, że powód obecnie wymaga pomocy osób trzecich w wymiarze jednej godziny na dobę, począwszy od 1 maja 2012r. Ustalenie takie znajdowało w ocenie Sądu Okręgowego podstawę we wnioskach zawartych w opinii biegłego lekarza ortopedy traumatologa. Jednak biorąc pod uwagę, że treść opinii podstawowej nie była pod tym względem jednoznaczna, należało wziąć pod uwagę treść opinii uzupełniającej, w której biegły zawarł stwierdzenie, że obecnie powód prezentuje wydolną i sprawną samoobsługę i wydolność narządu ruchu z niewielkim ograniczeniem codziennej aktywności życiowej. Istniejące aktualnie ograniczenia w życiu powoda dotyczą ograniczeń w wykonywaniu pracy fizycznej, a nie samodzielnego funkcjonowania. Jak to wynika z treści opinii uzupełniającej biegłego W. P. (1), wymienione w opinii zasadniczej ograniczenia w samodzielnym funkcjonowaniu powoda istniały w okresie leczenia i rehabilitacji powoda. Proces leczenia powoda biegły uznał za zakończony w sierpniu 2013r. (opinia uzupełniająca k. 136). Ostatecznie biegły wnioskował w opinii, że do zakończenia leczenia powód miał istotne upośledzenie w czynnościach samoobsługi i korzystał z pomocy innych osób w wymiarze jednej godziny na dobę. Prawidłowo dokonana ocena materiału dowodowego dawała zatem podstawę do ustalenia, że powód wykazał zakres zwiększonych potrzeb do dnia 31 sierpnia 2012r. (opinia biegłego z zakresu pielęgniarstwa B. K. k. 147 – 151, opinia biegłego lekarza W. P. k.109 – 112, 136). Konsekwencją takich ustaleń Sądu Apelacyjnego i ich oceny na podstawie art. 444 § 2 k.c. była konstatacja, że powód wykazał opiniami biegłych zakres zwiększonych potrzeb w okresie do 31 sierpnia 2012r. W pozostałym zakresie twierdzenia powoda nie zostały udowodnione, co słusznie zakwestionował pozwany we wniesionej apelacji. Uwzględnienie apelacji pozwanego na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w omówionym zakresie dawało podstawę do zmiany zaskarżonego wyroku i oddalenia powództwa w zakresie żądania opartego o przepis art. 444 § 2 k.c. co do renty za okres po dniu 31 sierpnia 2012r.

Sąd Apelacyjny zauważa, że żądanie pozwu nie opierało się o twierdzenia powoda, że podstawą prawa do renty była utrata zdolności zarobkowania przez powoda. Dlatego też okoliczność ta pozostała poza zakresem rozstrzygnięcia przez sąd w niniejszej sprawie.

Istniały również podstawy do skorygowania zaskarżonego przez pozwanego orzeczenia w zakresie odsetek ustawowych od kwot zasądzonych od pozwanego, ale z innych przyczyn niż te na które powoływał się pozwany w apelacji. Sąd Apelacyjny w Rzeszowie podziela stanowisko, zgodnie z którym świadczenie wynikające z czynu niedozwolonego jest wymagalne po wezwaniu dłużnika do jego spełnienia (art. 455 k.c.). Z przyczyn nieznanych Sądowi Apelacyjnemu w aktach sprawy do pozwu dołączono jako załączniki dokumenty, których treść nie dotyczyła osoby powoda, ani okoliczności faktycznych niniejszej sprawy. Dlatego też w postępowaniu apelacyjnym dopuszczono z urzędu dowody z akt sprawy karnej na okoliczność zdarzenia wywołującego szkodę i przebiegu leczenia powoda. Sąd Apelacyjny wobec nie wykazania przez powoda zakresu szkody jaka została przez niego zgłoszona w postępowaniu likwidacyjnym w dniu 20 września 2011r. ocenił, że podstawę do zapłaty przez pozwanego dochodzonych przez powoda kwot stanowi wniesiony w niniejszej sprawie pozew doręczony pozwanemu w dniu 26 listopada 2012r. Wskazana przez powoda w pozwie jako okoliczność faktyczna data 17 maja 2012r. jako data wymagalności świadczeń nie została przez powoda wykazana. Z tego względu zaszła konieczność częściowego uwzględnienia apelacji pozwanego. Z tym, że Sąd Apelacyjny również w zakresie zadośćuczynienia prezentuje odmienny od pozwanego pogląd, że datą wymagalności świadczenia nie jest data wyrokowania. Wyrok w tym zakresie nie ma charakteru orzeczenia konstytucyjnego. Jak już wyżej powiedziano zgodnie z art. 455 k.c. w chwili zgłoszenia przez poszkodowanego w wyniku czynu niedozwolonego roszczenia o zapłatę w tej chwili staje się wymagalny obowiązek sprawcy szkody do spełnienia świadczenia, który wynika ze stosunku prawnego łączącego sprawcę szkody i poszkodowanego.

W wyniku uwzględnienia apelacji powoda w znacznie większym zakresie niż przeciwnika powoda, w ocenie Sądu Apelacyjnego zaszły podstawy do zmiany orzeczenia o kosztach sądowych i kosztach procesu. Rozstrzygnięcie o kosztach procesu wynikać powinno z art. 100 zdanie drugie k.p.c. bowiem żądania powoda zostały w znacznej

części uwzględnione. Na zasądzone na rzecz powoda koszty składa się wynagrodzenie pełnomocnika powoda w wysokości wynikającej z § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie(...) i uiszczona opłata skarbową od pełnomocnictwa. Powód korzystał ze zwolnienia od kosztów sądowych (k. 32). Dlatego na podstawie art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych opłatami sądowymi od uwzględnionego roszczenia i wydatkami należało obciążyć w całości stronę przegrywającą, przy zastosowaniu art. 100 zdanie drugie k.p.c.

Dalej idące żądania zawarte w apelacji powoda i pozwanego Sąd Apelacyjny oddalił na podstawie art. 385 k.p.c. jako nieuzasadnione. Brak uzasadnienia do uwzględnienia w całości apelacji stron oraz wskazanie zakresu w jakim wniesione apelacje okazały się nieuzasadnione, wynika z dokonanej przez Sąd Apelacyjny w niniejszym uzasadnieniu oceny. W tym miejscu Sąd Apelacyjny jako chybione ocenił zarzuty pozwanego dotyczące naruszenia art. 361 k.c. Zgodnie z art. 444 § 2 k.c. prawo do renty przysługuje poszkodowanemu po wykazaniu zwiększonych potrzeb. Prawnie obojętny dla tego roszczenia pozostaje element faktyczny w postaci faktycznego sprawowania opieki lub poniesienia przez poszkodowanego kosztów na skutek zwiększonych potrzeb.

Orzekając o kosztach postępowania apelacyjnego na podstawie art. 100 zdanie drugie k.p.c. w związku z art. 108 § 1 i 391 § 1 k.p.c. Sąd Apelacyjny wziął pod uwagę, że zakres w jakim uwzględniono apelację powoda był znacznie większy i ostatecznie powód uległ w swoich żądaniach w niewielkim zakresie. Na zasądzone od pozwanego koszty składa się wynagrodzenie pełnomocnika powoda przyznane w wysokości od uwzględnionej części apelacji, wynikającej z § 6 pkt 6 i § 13 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie(...). O kosztach sądowych związanych z postępowaniem apelacyjnym orzeczono na podstawie art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w związku z art. 3 pkt 2 i art. 13 ust. 1 tej ustawy, przy odpowiednim zastosowaniu zasadę orzekania o kosztach wynikającej z art. 100 zdanie drugie k.p.c.

Z tych wszystkich względów orzeczono jak w sentencji.